

Päihdepalvelujärjestelmän uudet haasteet ja päihde- ja riippuvuuspalvelujen laatusuosituksen päivittäminen

Työikäisten sote-palvelujen ja aikuissosiaalityön tietofoorumi 7.10.2025

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos

8.10.2025

Päihde- ja riippuvuuspalvelujärjestelmän haasteita

- Yhtä aikaisten säästötoimien kohdentuminen samoille ihmisille
 - Päihteiden käytön yhteys syrjäytymiseen ja köyhyyteen
 - Keskittykö mahdollisuus merkityksellisiin sosiaalisiin suhteisiin samoille ihmisille?
 - Sosiaalisen tuen ja kuntoutuksen tarve ei vähene
- Talouskuri, rahapuhe toiminnan ajurina
 - Suorat säästöt, keskittäminen, heijastevaikutukset vs. ihmisten tarpeet, ihmisoikeudet
- Alkoholi ja rahapelaaminen
 - Saatavuuteen liittyvät poliittiset ratkaisut: Lisääntykö haitat erityisesti haavoittuvilla ryhmillä?
 - Monimuotoistuvat haasteet: Digipeli- ja muut riippuvuudet
- Huumeiden saatavuus ja käyttö
 - Helppo saatavuus
 - Käytön lisääntyminen, aineiden monimuotoistuminen
 - Hoitoon ja palveluihin kiinnittämisen haasteet

Päihde- ja riippuvuuspalvelujen järjestäminen sote-uudistuksen jälkeen: johtajien näkemyksiä syksyllä 2024

(Kuvaja et al 2025)

- Perustettu uuden lainsäädännön mukaisesti **uusia yksiköitä**, mutta on myös huolta riittävien palvelujen turvaamisesta: **Rahan ja henkilöstön riittävyys** aiheuttaa huolta.
- Ostopalveluja on vähennetty ja palvelutuotantoa siirretty **omaksi tuotannoksi**.
- Palvelukuvauksia ja palveluun pääsyn **kriteerejä on yhdenmukaistettu**.
- **Yhteistyön** muotoja on edelleen kehitetty, mutta organisaatiotasolla voi olla edelleen puutteita yhteistyön mahdollistavissa rakenteissa.
- Päihde- ja riippuvuusosaamista on **kohdistettu peruspalveluihin**: hoitoonohjauksen arvioidaan parantuneen, mutta toisaalta peruspalveluissa on edelleen puutteita päihde- ja riippuvuusongelmia kokevien asiakkaiden kohtaamisessa.
- Päihde- ja riippuvuuspalveluyksiköihin voi alueilla olla pitkät **välimatkat**, ja niissä on rajoitettuja aukioloaikoja.

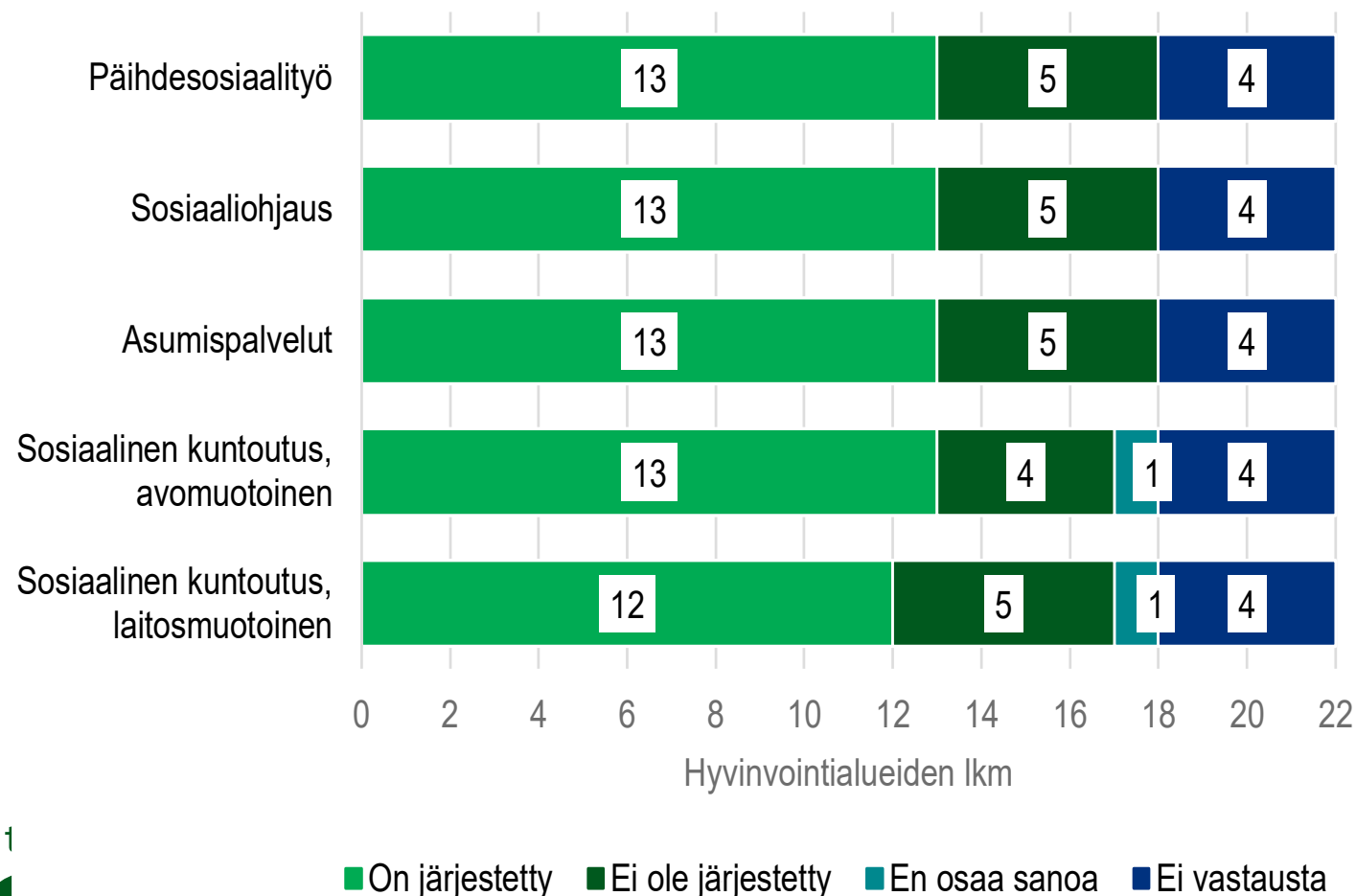
Päihde- ja riippuvuuspalvelut vuonna 2030?

- Päihde- ja riippuvuusongelmien odotetaan yleistyvän ja asiakasmäärien kasvavan.
- Syitä muutokselle:
 - Asiakkaiden parempi tavoittaminen ja saattaminen hoidon piiriin
 - Muutokset päihdetilanteessa. Alkoholin ja huumeiden saatavuuden ja tarjonnan kasvun odotetaan lisäävän päihteiden käyttöä ja siitä aiheutuvia haittoja ja näin myös palvelutarve kasvaa.

”Meillä on vielä paljon potilaita tavoittamatta ja hoidon ulkopuolella. Sitä kautta ainakin tulee palvelujen tarve lisääntymään, kun saadaan päihteitä käyttävät asiakkaat alueelta paremmin hoidon piiriin. Ja sitten ihan jo sen perusteella miten päihdehaitat näkyy päivystyksessä, niin kehitys ei näytä suotuisalta.”
(Hyvinvointialue 21)

Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön erityisten palvelujen järjestäminen hyvinvointialueilla syksyllä 2024

Sosiaalihuollon palvelu-uudistus 2025-2026: Tavoitteena on vahvistaa hyvinvointialueiden edellytyksiä järjestää sosiaalipalvelut entistä joustavammin ja asiakaslähtöisemmin sekä ottaa paremmin huomioon alueelliset erityispiirteet. Säästötavoite vuonna 50 miljoonan euron säästöä hyvinvointialueiden valtion rahoitukseen vuonna 2027 ja 100 miljoonan euron vuotuista säästöä vuodesta 2028 alkaen.

<https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/sosiaalihuollon-palvelu-uudistus-etenee>

Onko laatuun varaa?- Onko laatua varaa jättää huomioimatta?

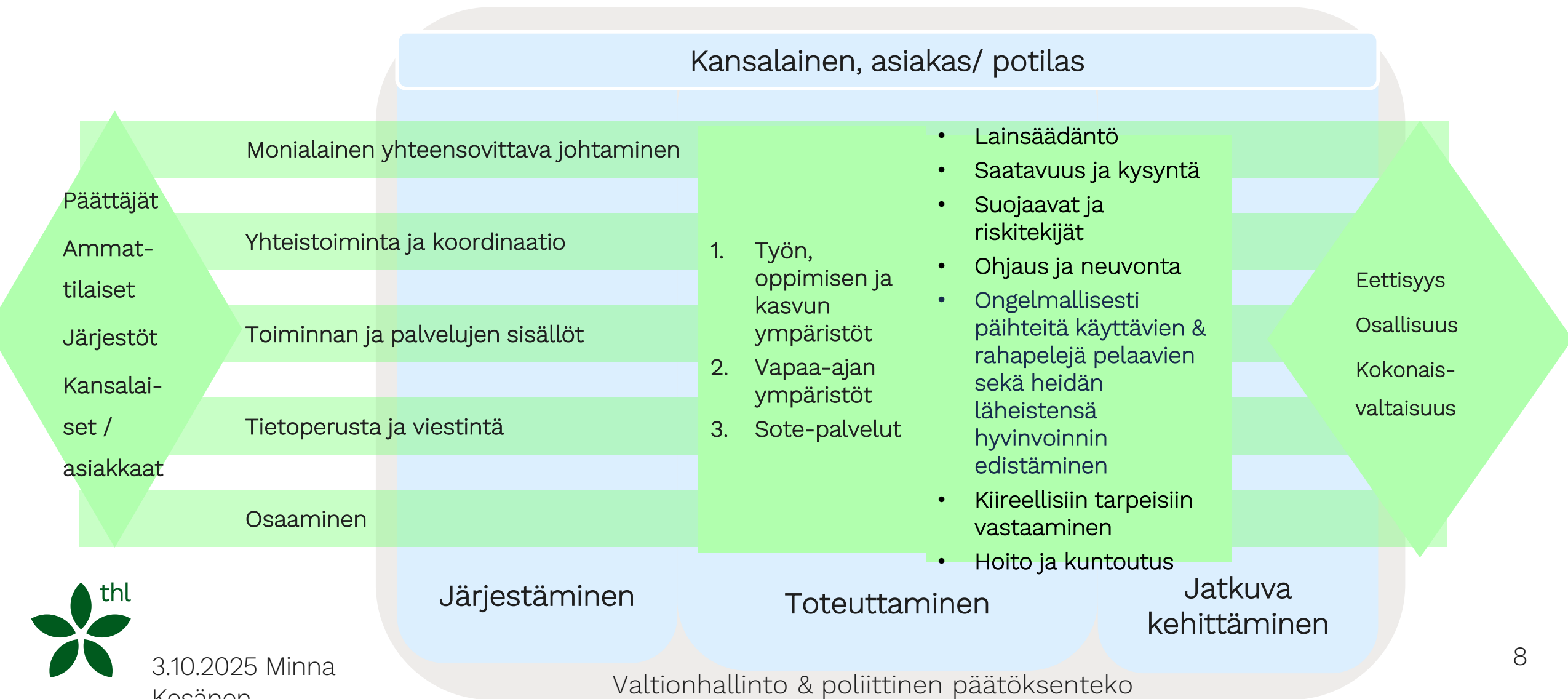
Tavoitteena:

- Tuottaa yhteistyössä laatusuosituksia ehkäisevään päihdetyöhön ja sosiaali- ja terveydenhuollon päihde- ja riippuvuuspalveluihin: Järjestäminen, toteuttaminen ja jatkuva kehittäminen
- Laatusuosituksia kuntien ja hyvinvointialueiden päihde- ja riippuvuustyön jatkuvan kehittämisen tueksi
- Työ käynnistynyt tammikuussa 2025- valmista keväällä 2026
- Päihde- ja riippuvuustyö: Ehkäisevä päihdetyö, terveydenhuollon riippuvuushoito- ja kuntoutus, sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyö

Keskeiset lähtökohdat: Arvioimalla onnistumiset ja kehittämistarpeet näkyväksi

- Laaja kokonaisuus: Ehkäisystä hoitoon ja tukeen
- **Asukas-, asiakas- ja potilasnäkökulma** teemoihin ja sisältöihin: Tarpeet, oikeudet ja osallisuus edellä, ei ensisijaisesti professiot tai organisaatiot
- Kestää aika: Lakiperustaisuus ja suosituksiin siltä osin kuin mahdollista
- Monitieteisyys, monialaisuus ja monitoimijaisuus
- Tutkimusperustaisuus
- Mitattavuus
- Laatusuositusten toimeenpano osana suosituksia

Yhdessä parasta- Ehkäisevän päihdetyön ja päihde- ja riippuvuuspalvelujen laadukas kokonaisuus

Haluaisitko olla laatusuosituksen valmistelussa mukana? – Kaikkia tarvitaan!

Osallistu Laatusuositusmukaville- työstämme aina jotakin osiota yhdessä. Seuraavat To 27.11. klo 8.30-10.00: **Osallisuus?** To 12.2. klo 8.30-10.00: ”Melkein valmista” Teams

Järjestä kuuleminen omille asiakkaille tai työntekijöille: Mitä hyvä päihde- ja riippuvuustyö pitää sisällään ja mitä laatusuosituksissa olisi tarpeen erityisesti huomioida?

Laita palautetta, ideoita, näkemyksiä, evästystä suoraan sähköpostilla tai sivuston kautta

Kommentoi ensimmäistä luonnosta: Yritämme viestiä laajasti, kun luonnos on kommentoitavissa Helmikuu 2026 Ota kantaa, fi.- palvelussa

Lisätietoa: [Ehkäisevän päihdetyön ja sosiaali- ja terveydenhuollon päihde- ja riippuvuuspalvelujen laatusuositukset - THL](#)

Kiitos

Minna Kesänen minna.kesanen@thl.fi